

Haitallisista vieraskasveista ja torjunnasta

**kuinka torjuntatyöstä
syntyi yritys**

29.4.2020

Miia Korhonen
Luontoturva ky

Vieraslajien määritelmät

- **Vieraslaji:** Laji, joka on levinnyt luontaiselta levinneisyysalueeltaan uudelle alueelle ihmisen mukana joko tahattomasti tai tarkoituksella
- **Haitallinen vieraslaji:** Laji, joka aiheuttaa selkeitä haittoja alkuperäislajeille, ihmisille ja ympäristölle
- **Tulokaslaji:** Laji, joka on äskettäin (parin viime vuosisadan aikana) itse levinnyt maahamme ilman ihmisen apua

Lainsäädännöstä tietoa

Vieraslajit.fi

Haitalliset vieraslajit (EU)

Haitalliset vieraslajit (Kansallinen luettelo)

Kasvit

Eläimet

Nisäkkäät ja linnut

Sisätilojen tuholaiset

Itämeren lajit

Sisävesien lajit

Metsätalouden tuholaiset

Maatalouden tuholaiset

Kaikki vieraslajit

[Etusivu](#)

Etsi

[Etusivu](#)[Invasive Alien Species in Finland](#)[Främmande arter i Finland](#)[Lajit ja ilmoittaminen](#)[Ajankohtaista](#)[Usein kysytyjä kysymyksiä](#)[Lainsäädäntö ja hallintasuunnitelmat](#)[Vieraslajiasioiden neuvottelukunta](#)

Usein kysytyjä kysymyksiä

Vieraslajit ja lainsäädäntö - Usein kysytyjä kysymyksiä

[suomi](#) | [Svenska](#) | [English](#)

Yleistä vieraslajeista

Mikä on vieraslaji? Entä haitallinen vieraslaji?

Vieraslajilla tarkoitetaan kasvia, eläintä tai muuta eliölajia, jonka ihminen on tahattomasti tai tarkoituksella tuonut lajin luontaisen levinneisyysalueen ulkopuolelle. Vieraslaji on siis ihmisen myötävaikutuksella ylittänyt luontaiset leviämiseesteet, kuten mantereen, meren tai vuoriston.

Kaikki vieraslajit eivät ole haitallisia. Haitallisella vieraslajilla tarkoitetaan vieraslajia, jonka on todettu uhkaavan luonnon monimuotoisuutta.

Ilmoita havaintosi

[Ilmoita vieraslajihavaintosi!](#)

Silmä tarkkana

Seuraavien Suomessa tavattujen vieraslajien havainnoista olisi erityisen tärkeää ilmoittaa.

Etusivu > Vieraslaajat ryhmittäin > Jättiputkiryhmä (Heracleum persicum -ryhmä) >

 Etsi

[Etusivu](#)

[Invasive Alien Species in Finland](#)

[Främmande arter i Finland](#)

[Lajit ja ilmoittaminen](#)

[Ajankohtaista](#)

[Usein kysytyjä kysymyksiä](#)

[Lainsäädäntö ja](#)

[hallintasuunnitelmat](#)

[Vieraslajiasioiden](#)

[neuvottelukunta](#)

Jättiputkiryhmä (*Heracleum persicum* -ryhmä)

Kuva: Terhi Rytteri, SYKE, CC-BY-NC-4.0

Vieraslajiluokittelusta

Vieraslajiluokittelusta Haitallinen vieraslaji (EU luettelo)

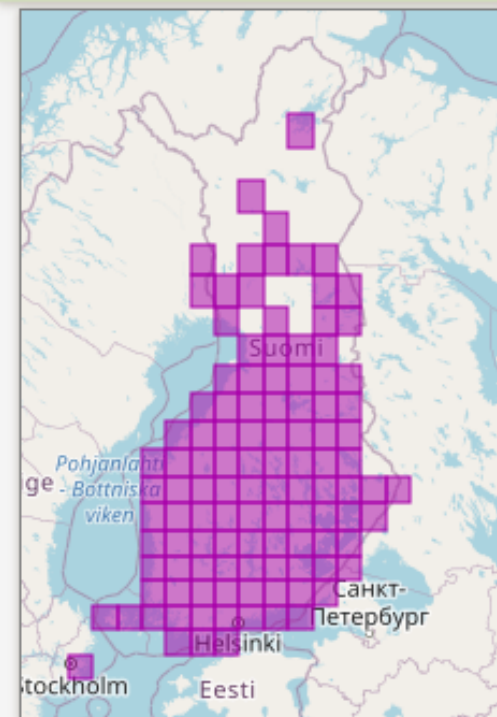
Armenianjättiputki, kaukasianjättiputki ja persianjättiputki on luokiteltu *haitallisiksi vieraslajeiksi* koko EU:n alueella. Haitallisia vieraslajeja ei saa päästää ympäristöön eikä tuoda EU:n alueelle, pitää hallussa, kasvattaa, kuljettaa, saattaa markkinoille, välittää taikka myydä tai muuten luovuttaa.

EU:n alueelle, pitää hallussa, kasvattaa, kuljettaa, saattaa markkinoille, välittää taikka myydä tai muuten luovuttaa.

Vieraslajilla tarkoitetaan lajia, joka on levinnyt luontaiselta levinneisyysalueelta uudelle alueelle ihmisen mukana joko tahattomasti tai tarkoituksella. Lajit, jotka

Jättiputkiryhmä

Havainnot

Näytä tarkemmat havainnot ?

Ilmoita havainto

Voi katsoa esimerkiksi paikkakunnittain ilmoitusten määrän ja sijainnin. Ohjautuu www.laji.fi sivustolle.

Mitä merkitsee se, että laji kuuluu EU:n luetteloon tai kansalliseen luetteloon?

EU:n luetteloon tai kansalliseen luetteloon kuuluvaa haitallista vieraslajia ei saa tuoda Suomeen EU:n ulkopuolelta eikä myöskään toisesta EU-maasta. Lajia ei saa kasvattaa eikä myydä tai markkinoida. Lajin päästäminen ympäristöön on kielletty. Kansallisen luettelon lajeja koskevat samat kiellot.

Kuka valvoo, että vieraslajisäädöksiä noudatetaan?

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) valvoo EU:n vieraslajiasetuksen ja kansallisen vieraslajilain ja -asetuksen noudattamista. Maahantuontia koskevien vieraslajisäännösten noudattamista valvoo Tulli.

http://vieraslajit.fi/fi/content/usein_kysytyt_kysymykset

Jättiputki

Kotoisin Kaukasuksen vuoristoalueelta, tuotu puutarhakasviksi Suomeen

Vieraslajit yrittäjän näkökulmasta

Ilmoita jättiputkista

- Alueen kuntaan / kaupunkiin
- Vieraslajit.fi

Jättiputki on valolle herkistävä kasvi. Kasvineste iholla yhdessä auringonvalon kanssa voi aiheuttaa palovammankaltaisia oireita. Suojaudu käsitellessäsi jättiputkea!

JÄTTIPUTKI
LEVIÄÄ
SIEMENESTÄ!!

Torjunnassa tärkeintä
on estää siementen
leviäminen

Kuvan kohde Lahdessa on torjuttu peittämällä

Torju: kaiva, peitä, poista
kukinnot, käytä kemiallista
torjuntaa harkiten (glyfosaatti)
Niitto ei tehokasta torjuntaa

Poistetut kukinnot ja juuret voi
toimittaa alueen jäteasemalle

Pienet määrät voi hävittää
jätessäkissä sekajätteen joukossa

Kukintoja ei omaan kompostiin

Jättiputken varsi on punavihreän laikukas, karvainen, ontto. Kukkivalla kasvilla varren halkaisija voi olla 10 cm. Kaukasianjättiputki kuolee kerran kukittuaan ja kukkii noin kolmantena elinvuotenaan.

Puutarhajätettä ei saa viedä luontoon!

Myös haravointijäte täytyy käsitellä omalla tontilla

Tiedotuksen tärkeys!

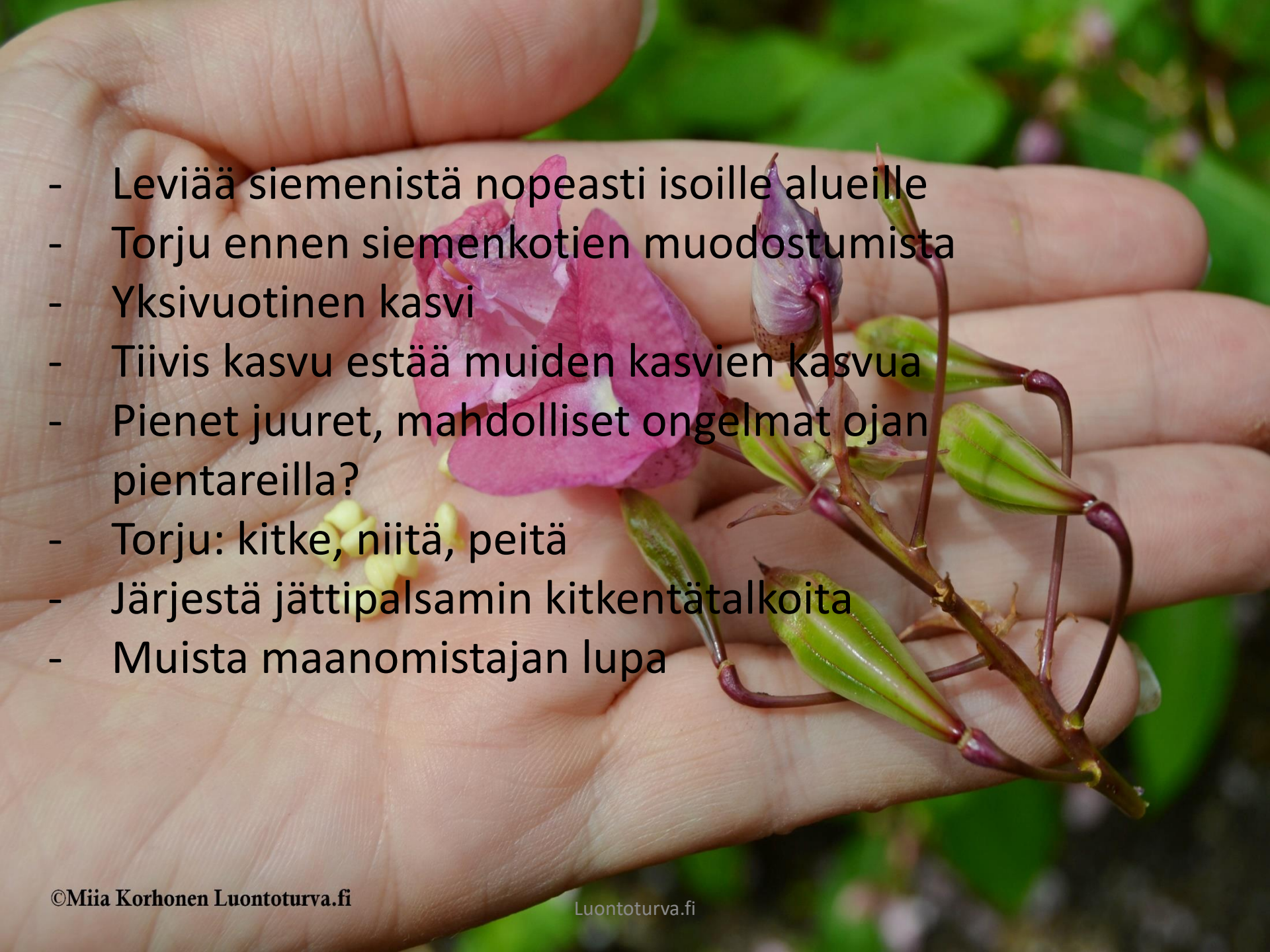

Jättipalsami

Kotoisin Himalajan vuoristoalueelta, tuotu puutarhakasviksi Suomeen

-
- A close-up photograph of a person's hand holding a small plant specimen. The plant has a single pink flower with white variegation, several green, elongated seed pods (siliques) on a reddish-brown stem, and a small purple flower bud. A few yellow seeds are scattered on the palm of the hand. The background is a blurred green, suggesting foliage.
- Leviää siemenistä nopeasti isoille alueille
  - Torju ennen siemenkotien muodostumista
  - Yksivuotinen kasvi
  - Tiivis kasvu estää muiden kasvien kasvua
  - Pienet juuret, mahdolliset ongelmat ojan pientareilla?
  - Torju: kitke, niitä, peitä
  - Järjestä jättipalsamin kitkentätalkoita
  - Muista maanomistajan lupa

Eri tapoja kitkentäjätteen käsittelyyn

- Kitketyt kasvit voi kerätä kestokasseihin, tyhjentää kassit pariin kasaan kitkentäpaikalle. Kasa tallotaan tiiviiksi ja jätetään maatumaan. Kasan päälle voi laittaa peitteen estämään uutta kasvua
- Tarkkaile torjuttua aluetta ja kasoja. Varaudu torjumaan pari kertaa kesän aikana
- Kitkentäjätteen voi toimittaa alueen jäteasemalle
- Käsitellään omalla tontilla (mädätä kasvit jätesäkeissä ennen kompostointia)
- **PARAS TORJUNTA-AIKA ENNEN KUKINTAA TAI KUKINNAN ALKUVAIHEESSA**

Katkaistu kasvi voi lähteä
uuteen kasvuun. Alueita
torjutaan pari kertaa kesän
aikana.

Vieraslajien leviämisen väylät

- Ihminen
- Vieraskasvilajit
puutarhakasveina (kaikki vieraslajit eivät ole haitallisia!)
- Kasvien vaihdot
- Kasvien käytön huomiot –
vastuullinen puutarhuri
- Puutarhajätteen käsittely
- Alueilla kulkeminen
- Työkoneet
- **Maa-ainesten käsittely**
- Linnut, muut eläimet
- Virtaava vesi
- Viljelyyn liittyvät uudet kasvit

Komealupiini

Kotoisin Pohjois-Amerikasta. Siemen elää maassa itämiskelpoisena useita kymmeniä vuosia. Estä siementen leviäminen poistamalla kukinnot.

Torjuntakeinona niittäminen viikatteella tai siimaleikkurilla pari kertaa kesän aikana useiden vuosien ajan. Niitetty kasvi voi tehdä uuden kukinnon. Niitto tehtävä ennen siemenkotien muodostumista.

Leviää siemenestä

Estä siementen leviäminen, kerää
kukkivat lupiinit maljakkoon
Esimerkkinä päiväkotia Lahdessa

Torjuntakeinona kaivaminen, juurakot voi toimittaa alueen jäteasemalle.

Sitoo juurinystyröillä typpeä ilmasta! Muuttaa maaperää itselleen suotuisaksi eli ravinteikkaaksi.

Torju ennen
siemenpalkojen
muodostumista!

Toimita jäteasemalle,
käytännöissä eroja. Tarkista
oman alueesi jäteaseman
käytännöt. Pienet määrät voi
hävittää sekajätteen joukossa.

Kertaus

- Siemenestä leviävien kasvien torjunnassa tärkeintä on estää siementen maahan pääsy
- Mekaanisia torjuntakeinoja: kitke, niitä, peitä, poista kukinnot. Tarkista mikä tapa sopii parhaiten millekin lajille. Käytä kemiallista torjuntaa harkiten
- Muista jättiputken terveysriskit!
- Selvitä oman alueen jäteaseman käytännöt
- Älä vie puutarhajätettä luontoon

VieKas LIFE (2018–2023)

- Suomen suurin ja kunnianhimoisin haitallisten vieraslajien kartoitukseen, torjuntaan ja tietoisuuden levittämiseen keskittyvä hanke

Suomen luonnonsuojeluliitto

<https://www.sll.fi/mita-me-teemme/luonnonhoito/viekas-life/>

Luontoturva.fi

 VieKas
LIFE

Kiitos!

Miia Korhonen

Luontoturva ky

050-9117782

miia.korhonen@luontoturva.com

www.luontoturva.fi